Onderzoeksplan Rekenkamer Molenlanden 2024/2025
Vastgesteld op 16-02-2024

Hierbij treft u het onderzoeksplan aan van de rekenkamer Molenlanden voor de jaren 2024-25. De planning is globaal en mede afhankelijk van de beschikbare capaciteit van diverse gremia zoals externe bureaus, ambtelijke organisatie, gesprekspartners en de rekenkamer.

1. Onderzoek duurzaamheid in Molenlanden

In oktober 2023 zijn wij gestart met een onderzoek naar duurzaamheid in Molenlanden. Het eerste deel van dit onderzoek, dat is verricht door onderzoeksbureau SME, is bijna afgerond. Het gaat hier om het verzamelen van gegevens op basis van het vastgestelde beleid van de gemeente Molenlanden en de behaalde resultaten.

Na afronding van dit eerste deel zal de rekenkamer in eigen beheer de analyse van de resultaten en de conclusies en aanbevelingen verzorgen.

De rekenkamer stelt de volgende vragen bij de doorlichting van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Molenlanden centraal:
1. Welke overkoepelende doelstellingen hanteert de gemeente in haar duurzaamheidsbeleid?
2. Welke strategie wordt gehanteerd om de doelstellingen te realiseren?
3. Welke (financiële) middelen worden als beleidsinstrument ingezet voor het duurzaamheidsbeleid?
4. Welk inzicht is er in de realisaties (in de afgelopen jaren) en prognoses (t/m 2050) op elk van deze doelstellingen?
5. Welk inzicht in de effectiviteit en efficiëntie is er voorhanden? Hoe worden de middelen ingezet en welk effect op het doelbereik heeft deze inzet?
6. Hoe presteert Molenlanden ten opzichte van andere gemeenten op duurzaamheidsindicatoren?
7. Hoe is de samenwerking met bestuurlijke en maatschappelijke partners vormgegeven?

Planning:
- Oplevering: 2e of 3e kwartaal 2024

Kostenraming:
- Externe kosten: 30% van de totaalopdracht van SME: € 4.100,-- (70% hiervan is in 2023 betaald)
- Interne kosten: circa € 2.700,-- (analyse en conclusies en aanbevelingen rekenkamer, maximaal 60 uur)

2. DoeMee-onderzoek energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies (NVRR), waar ook de Rekenkamer Molenlanden bij is aangesloten, voert een DoeMee-onderzoek uit naar energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. In een DoeMee-onderzoek doen een groot aantal rekenkamers een gezamenlijk onderzoek naar een vraagstuk. Het is geen diepgaand beleidsonderzoek. Doordat

dit onderzoek raakt aan ons reeds gestarte onderzoek naar duurzaamheid, is dit voor ons een extra reden om op dit DoeMee-onderzoek in te tekenen.

Planning:
- Start: januari 2024
- Uitvoering: 1e en 2e kwartaal 2024
- Oplevering: 2e of 3e kwartaal 2024 (in samenhang met de oplevering van het onderzoek naar duurzaamheid)

Kosten:
- Externe kosten: € 500,-- (extern onderzoeksbureau)
- Interne kosten: circa € 1.800,-- (analyse en conclusies en aanbevelingen rekenkamer, maximaal 40 uur)

3. Onderzoek financiële onderbouwing en kostenbeheersing bouwprojecten

De rekenkamer overweegt of, hoe en wanneer zij invulling gaat geven aan een onderzoek naar de financiële onderbouwing en budgetbeheersing rond gemeentelijke bouwprojecten. De rekenkamer komt in haar onafhankelijke rol in komende periode tot een afweging en zal daarbij in ieder geval betrekken:
- Raadsvoorstel herontwikkeling schoollocatie Giessen-Oudekerk inclusief bijlagen (brieven, beantwoording technische vragen, bijlage algemene reserve januari 2023).
- Raadsinformatiebrief PvA art 213a onderzoek projectbeheersing, 24 oktober 2023 inclusief bijlage.
- Verslag gezamenlijke vergadering rekenkamer en contactcommissie d.d. 22-2-2023.
- Besluitenlijst Auditcommissie 20-2-2023 (agendapunt 1).
- Brief van de rekenkamer van 27-3-2023 aan de contactcommissie.
- Raadsvoorstel en -besluit 11-5-2023 Verzoek rekenkamer om budgetverhoging t.b.v. extra onderzoek, inclusief bijlagen (reactiebrief gemeenteraad aan rekenkamer etcetera).
- RIB van 12 april 2023 over de start van het 213a onderzoek.
- Voortgang (en resultaten) van het 213a onderzoek.
- Eventuele (nieuwe) kostenoverschrijdingen c.q. aanpassingen ten opzichte van oorspronkelijke kostenraming.

Om tot een zorgvuldige afweging te komen, vraagt de rekenkamer om een externe reflectie op een eventueel onderzoek, inclusief de focus en de timing daarvan.

Planning:
- Externe reflectie: 1e kwartaal 2024.
- Eventueel vervolgonderzoek: ntb

Kosten:
- 3.000 euro
- Eventueel vervolgonderzoek: ntb

4. Onderzoek Evenementenbeleid

Eind 2023 heeft de rekenkamer de fracties gevraagd om mogelijke onderzoeks-onderwerpen aan te leveren voor de komende periode. Drie fracties leverden in totaal negen mogelijke onderwerpen aan. De rekenkamer heeft deze opties besproken in haar vergadering op 31 januari 2024 en uiteindelijk, na de contactcommissie op 8 februari 2024 gehoord te hebben, het onderwerp Evenementenbeleid geselecteerd als mogelijk onderzoek voor 2024/2025. Daarbij is door de rekenkamer afgewogen dat dit onderwerp (in onderscheid van andere aangedragen onderwerpen):

- Niet in een eerder onderzoek van de rekenkamer in de afgelopen periode aan de orde is gesteld;
- Zich focust op beleid (en niet op organisatie-interne vraagstukken);
- Zich focust op de evaluatie van dat beleid (en niet op de vorming van het beleid zelf);
- De gemeente bij de invulling van dit beleid en de uitvoering daarvan een rol met significante invloed heeft;
- Het beleid financieel en/of maatschappelijk relevant is.

Een algemene zorg in Nederland is dat evenementen niet of moeilijk georganiseerd kunnen worden door de 'regeldruk' en het gemis aan voldoende vrijwilligers. Evenementen dreigen te verdwijnen of in handen te komen van commerciële partijen.

In 2021 is het evenementenbeleid in de gemeente Molenlanden vastgesteld. Wat beoogt de gemeente met dit beleid en worden de in het beleid neergelegde doelen gerealiseerd? Wat zijn de feitelijke ontwikkelingen wat betreft evenementen in de gemeente en hoe verhouden die zich tot het uitgestippelde beleid? Daarbij zal de rekenkamer ook een poging doen om die ontwikkelingen te duiden. Bijvoorbeeld door aandacht te hebben voor de oorzaken als bepaalde evenementen geen doorgang vinden. Ook zoomen we in op de borging van publieke belangen zoals veiligheid, maatschappelijke participatie en financiële risicobeheersing.

Of dit onderzoek daadwerkelijk zal plaatsvinden in 2024/2025 hangt af van de uitkomsten van het 213a onderzoek (zie punt 3). Zodra deze uitkomsten met de rekenkamer zijn gedeeld, zal deze een afweging maken of, hoe en wanneer zij een onderzoek start naar de financiële onderbouwing en budgetbeheersing rond gemeentelijke bouwprojecten. Afhankelijk van deze keuze zal er wel of geen (financiële) ruimte zijn voor een onderzoek naar evenementenbeleid.

Planning:

- Start: 3e kwartaal 2024
- Oplevering: 2e kwartaal 2025

Kosten:
2024

- Externe kosten: circa € 22.500,-- (uitbesteding extern onderzoeksbureau), waarvan 50% belast zal worden in 2024 zijnde € 11.250,--
- Interne kosten: € 500,--

2025

- Externe kosten: circa € 22.500,-- (uitbesteding extern onderzoeksbureau), waarvan 30% belast zal worden in 2025 zijnde € 11.250
- Interne kosten: € 2.500,--

5. Doorwerkingsonderzoek

De rekenkamer onderzoekt of en in welke vorm er doorwerking is van de door haar opgeleverde onderzoeksrapporten. Wat is er met de aanbevelingen van de rekenkamer in de afgelopen jaren gedaan? Dit onderzoek vindt plaats aan het einde van de zittingsperiode van twee leden van de rekenkamer.

Planning:
- Start: 1e kwartaal 2025
- Oplevering: 3e kwartaal 2025

Kosten:
Het onderzoek zal in eigen beheer worden gedaan en vraagt een inzet van circa 100 uur. Kosten € 4.500,--

Begroting:
In de bijlage treft u de begroting 2024 en 2025 aan op basis van bovenstaande onderzoeken.

Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van een budget van € 29.500,-. De rekenkamer wijst er op dat het huidige budget niet afwijkt van het budget bij de start van deze rekenkamer. In het onderzoeksplan moesten daarom scherpe keuzes worden gemaakt. We hebben dat expliciet gemaakt door het onderzoek naar het evenementenbeleid slechts voorwaardelijk op te nemen. Daarnaast lag als een van de wensen op tafel om onderzoek te doen naar het onderhoud van kapitaalgoederen in de gemeente. De rekenkamer kan vanwege de beperkingen in het budget hiermee niet aan de slag. Om voor de toekomst ruimte te behouden voor substantiële beleidsevaluaties geeft de rekenkamer – ook met het oog op de gestegen onderzoekskosten van bureaus in de markt – in overweging het rekenkamerbudget periodiek te indexeren.

Bijlagen:

- *Lijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen, aangedragen door fracties van de gemeente Molenlanden, inclusief toelichting.*
- *Begroting 2024 en 2025*

Bijlage 1 - Mogelijke onderzoeksonderwerpen, aangedragen door fracties van de gemeente Molenlanden, inclusief toelichting.

	Onderwerp	Toelichting
1	Ervaringen en ervaren overlast activiteiten in de Buitenruimte (A en B)	A. De gemeente ontplooit (direct of indirect) activiteiten in de Buitenruimte. Denk bijvoorbeeld aan groenbeheer, rioleringswerkzaamheden of bouwactiviteiten. Onderzoekwaardig zou zijn om helder te krijgen wat de ervaringen daarvan zijn voor de inwoners en ondernemers. Aspecten daarbij: communicatie, invulling van de daadwerkelijke uitvoering, afwikkeling van klachten en de nazorg op het project/de werkzaamheden. B. In de Buitenruimte leven en wonen onze Molenlanders. Onderzoekwaardig is inzicht te krijgen of de inwoners ervaringen hebben of wat zij persoonlijk ervaren vanwege directe 'overlast' in hun straat of dorp in de vorm van verkeer, hangjongeren/JOP, geluid, hondenpoep, houtstook, zwerfafval en andere, soortgelijke, aspecten. Daarbij is van belang welke rol zij voor de gemeente zien, wensen of zelfs eisen.
2	Evenementenbeleid	Vragen hierbij: Is veiligheid voldoende geborgd bij evenementen? Hoe is toezicht door GHOR geregeld? Wordt van vrijwilligersorganisaties niet teveel gevraagd? Hoe zouden vrijwilligersorganisaties nog meer geholpen kunnen worden; al hebben we de indruk dat dit al ruim van toepassing is? Maar we zien ook langlopende activiteiten stoppen; zoals bijvoorbeeld wandelvierdaagse Hoornaar. Ook van EHBO-verenigingen ontvangen we berichten dat alles zo ingewikkeld wordt dat er steeds meer EHBO-ers afhaken (en deze zijn wel verplicht bij evenementen). Daarom ook de vraag hoe EHBO-verenigingen ondersteund kunnen worden.
3	ICT	Is ICT op orde en in de juiste proporties? Zijn ICT-systemen binnen de organisatie afgestemd, betrouwbaar en efficiënt? Zijn er oplossingen in andere gemeenten die beter werken? Blijft de menselijke maat behouden en is de privacy geborgd?
4	Kernen-/dorpsbeleid	De vraag is vooral: Is het überhaupt te verwachten dat de afstand tussen gemeente en burger te verkleinen is, of is het een gegeven met zo'n uitgestrekte gemeente? Of zijn er nog andere middelen welke effectiever zijn. Wat zijn ervaringen bij andere gemeenten? Te onderzoeken zou kunnen zijn: wat is de visie, wat zijn doelstellingen en wat is het effect van de activiteiten die worden ontplooid. Maar ook hoe effectief is de organisatie(vorm) die onze gemeente heeft ingericht, zoals de verbinders en hun positie in de organisatie. Welke aanbevelingen kan de rekenkamer doen als gevolg van een studie naar 'best practices'?

5	Onderhoud Kapitaalgoederen	Is de onderhoudsstaat goed in beeld en geregeld? Heeft energiebeleid en hebben andere voorschriften nog gevolgen? Hoe ziet de toekomstprognose eruit?
6	Onderwijshuisvesting	De gemeente is aan het inventariseren wat de onderhoudsstatus is van alle scholen. Ook in het kader van energie- en ventilatievoorschriften. De kosten van het opknappen c.q. nieuwbouw hangen als een 'molensteen' om de nek bij de financiële vooruitzichten. Hoe is de status van inventarisatie en het toekomstperspectief voor de meerjarenbegroting voor onderwijshuisvesting? Graag ook een vooruitzicht in relatie met de leerlingen prognoses.
7	Openbaar Vervoer	Waardoor wordt het openbaar vervoer minder gebruikt dan we zouden willen? Hoe kunnen we dat veranderen, typische plattelandsproblemen of -oplossingen?
8	Personele organisatie	Brengt de gemeente de inwoners in problemen door de eigen structuur en werkwijze? Er zijn vacatures en er gaan processen niet goed (vergunning verlening, juridische zaken). Wordt er integraal gewerkt, of langs elkaar heen, is de organisatie niet aantrekkelijk genoeg als werkgever, zijn de processen op orde, kan een werkkantoor een bijdrage leveren aan een goede organisatie?
9	Vergunningen (aspecten bodem, archeologie, flora en fauna	Onderzoekwaardig is de vraag naar de doelmatigheid en proportionaliteit van onderzoeken in het kader van vergunningsverlening die aan burgers en bedrijven (voor eigen rekening) worden opgelegd. Bij bestemmingplannen (al of niet door de Raad vast te stellen) worden vaak meerdere van dit soort onderzoeken gewenst c.q. geëist. Te denken valt aan bodem, archeologie, flora en fauna. Vanuit de overheid zijn er geen prikkels om hier terughoudend mee om te gaan. Een onderzoek opleggen kost de overheid niets. Daarnaast dekt het de gemeente zich in tegen allerlei mogelijke toekomstige claims. De mores is dan volgens ons dus 'liever te veel dan te weinig'. Daarnaast ervaren wij een vermenging van 'petten'. De gemeente huurt bijvoorbeeld voor een archeologisch onderzoek een externe (zzp archeoloog) in die de beslissing neemt naar nut en noodzaak van het onderzoek. Veelal wordt het onderzoek geëist zodat de archeoloog zijn eigen beroepsgroep aan het werk houdt. Want dezelfde archeoloog zit mogelijk in een andere gemeente aan de andere kant van de tafel en dan is hij blij dat de door de andere gemeente ingehuurde archeoloog een onderzoek gelast, waar hij dan mogelijk weer, van de vergunning-aanvrager, de opdracht voor krijgt. Ook hier ontbreken prikkels naar terughoudendheid en/of is niet inzichtelijk welke toetsing c.q. criteria gehanteerd worden. Buiten de doelmatigheid en de proportionaliteit is het verkrijgen van inzicht over het totaal van de opgelegde kosten (van de aanvrager), de ambtelijke kosten, de kosten van vertraging van de uitvoering van de bouw afgezet tegen de uitkomsten (in waarde uitgedrukt) van de vondsten (archeologie) of bevindingen (bv flora en fauna) wenselijk.

Bijlage 2: Begroting 2024 en 2025 Rekenkamer Molenlanden

2024						
Beschikbaar budget					€ 29.500	
Over van 2023					€ 5.900	
Besteedbaar in 2024						€ 35.400
Vergoeding leden op basis van 15 vergaderingen						
Voorzitter		€ 255				
Leden		€ 425				
			€ 680	€ 10.200		
Overige kosten				€ 300		
					€ 10.500	
Onderzoek duurzaamheid						
Extern				€ 4.100		
Intern				€ 2.700		
					€ 6.800	
Energiebesparingsplicht en informatieplicht						
Extern				€ 500		
Intern				€ 1.800		
					€ 2.300	
Kostenbeheersing bouwprojecten						
Extern				€ 3.000		
Vervolg op reflectie				PM		
					€ 3.000	
Nader te bepalen in 2024						
Extern 50% van € 22.500				€ 11.250		
Intern				€ 500		
					€ 11.750	
	Totaal 2024					€ 34.350
			Restant			€ 1.050
2025						
Beschikbaar budget					€ 29.500	
Over van 2024					€ 1.000	
Besteedbaar in 2025						€ 30.500
Vergoeding leden op basis van 15 vergaderingen						
Voorzitter		€ 260				
Leden		€ 440				
			€ 700	€ 10.500		
Overige kosten				€ 300		
					€ 10.800	
Onderzoek gestart in 2024						
Extern 50% van € 22.500				€ 11.250		
Intern				€ 2.500		
					€ 13.750	
Doorwerkingsonderzoek						
Intern					€ 4.500	
						€ 29.050
			Restant			€ 1.450